

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la **biroul administrației**, (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani, a treia-oraă 10 bani

Despre originea noastră.

Am scris în cei doi numeri din urmă ai »Foi Poporului«, întâmplările neamului nostru, până la venirea Maghiarilor, din Asia, la anul 896, după Christos. De aici înainte, ceriul neamului românesc se întindecă mereu, învâluindu-se suferințele lui, în pânza uitării, — în ceața nebăgării în seamă.

III.

Maghiarii, sosind și așezându-se pe pustia Ungariei, abia după 100 de ani s'au făcut popor așezat. Treceau mereu în țările vecine, după pradă și jaf. Așa veneau și la noi. De aceea la noi, toată isprava bună s'a nimicit. Nu s'a mai putut susține domnia unui singur voevod, ci, — în toate părțile, câte un domn de Român mai viteaz, — zicea că »Eu sunt Voda!«, și cei dimprejur, ascultau. Așa s'a împărțit țeara în mai multe voivodate, pe cum: la Făgăraș, la Bălgrad, — în Maramureș, — și Dumnezeu mai știe unde.

Între acești voivozi nu era legătură de înțelegere, ca prin puteri unite să se apere de dușman. Fiecare făcea ce voia. Plăteau ducelui Maghiarilor, ca să-i cruce de jafuri.

Rînd pe rînd s'a ridicat și cultura Maghiarilor, — au venit la ei învățați din Italia, din Germania, — atunci apoi și voivozii români se duceau la curtea regilor maghiari, — le duceau daruri și țineau pacea cu ei.

Acasă făceau ce voiau ei, — numai când era bătaie, trebuia să meargă cu soldați în ajutorul regelui.

Apoi se știm un lucru. Pe acele vremi, nime nu făcea deosebire că unu-i Neamț, unu-i Român, — unu-i Maghiar. Era o singură deosebire între oameni:

Domn sau iobagiu. Domnii de Român erau ca și domnii de Maghiar, — eară iobagii de Român ca și iobagii maghiari.

De o parte era nobilimea, fără deosebire de limbă, — de altă parte iobăgimea, săracă și robită. Mai târziu a mai intrat o deosebire, — anume *religla*, adecă credința cutărui om.

Românii erau de legea răsăriteană, Maghiarii erau papistași. Din pricina asta apoi, s'au iscat certe între voivozii români și cei străini, — pentru credință.

Mulți, foarte mulți domni români, — de frica regelui, s'au făcut atunci papistași, — au părăsit legea, și prin asta s'au pierdut de neamul lor. Odraslele acelor domni, nu peste mult sînt Maghiari și ca limbă și ca port și ca simțământ.

Trăiesc și azi o seamă de grofi și baroni maghiari, ai căror strămoși și moși, au fost pe vremuri Români, — nobili Români. Dar' azi nu mai știu de noi. Aceste s'au întâmplat însă pe cum am spus, — din pricina religiunii, de oare-ce atunci nu se făcea deschi-linire de limbă.

Alți voivozi români, ca să nu-și părăsească legea, — au plecat împreună cu ciurzile lor, cu averile și cu iobagii lor și au întemeiat alte țeri. Așa a plecat Dragoș Voda din Maramureș, — a trecut Munții și a întemeiat *Moldova* de azi. Așa a plecat din Făgăraș Negru Vodă, și a întemeiat *România*, — Țara, adecă *Muntenia* de azi! Aceste două țeri, curat Românești, — au trăit despărțite, — au luptat vitejește, mai cu Turcii, mai cu Maghiarii, mai cu Polonii, Tătarii și

Rușii, — până în ziua de azi, când s'au împreunat și au întemeiat frumoasa patrie românească, *România* de azi.

Cei rămași aici, în leagănul strămoșesc, — au luptat cu vremile, cu vitregia vremilor.

Îndată ce se ivea dintre noi un om mai viteaz, mai de seamă, — mai bogat, îl făceau nobil, și atunci acesta, ca să înainteze, își părăsea legea și se înstrăina.

Foarte mulți grofi și baroni viteji erau pe vremuri, sânge din sânge românesc.

Așa au ajuns o viță de Români chiar și pe tronul țerii, s'au făcut regi în Ungaria, pe cum vedem pe fiul viteazului voevod român, *Ioan Huniade* care a bătut de zeci de ori pe Turci. *Ioan Huniade* a fost unul din cei mai mari eroi din lume, și a mântuit Ungaria de perire. Fiul lui, *Mateiu Huniade*, pentru asta, și pentru vitejia lui, a fost ales de rege. Sub acești doi Români, a trăit Ungaria cea mai falnică și cea mai fericită vîrstă a sa. Chiar Maghiarii zic, că așa oameni nu au avut în țeara aceasta.

Numai cât, după vremile de atunci, — lor puțin le păsa dacă un iobag e Român ori de altă viță. Nici chiar Maghiarilor nu le păsa. De aceea acești domni nu au făcut de chilin pentru Români, nici un bine mai mare.

Sclavul era sclav, — domnul era domn.

Târziu, abea cu trei patru sute de ani înainte de aceasta, a început a se ivi prima schinteie luminoasă, care a trezit lumea, pe cum și pe Români,

FOIȚA.

Amarul emigrantului.

Dăm aici o prea frumoasă și înduieșetoare poezie, primită din America, spre a vedea ce necazuri duc bieții oameni în țeri străine.

Cine n'a fost pe vapor
Ăla nu știe de dor,
Cine n'o trecut marea
Nu știe ce-i boala grea.

Treptele dela vapor
Me-au rupt inima de dor,
Apa mării 'i puturoasă
Me-a pus beteșug în oase.

Când din Bremen am plecat
Am fost mulți la număr
Oprezece sute inși
Toți sănătoși și voinici,
Ear' a doua, a treia zi
Am început a boli,
Dureri de cap, greață multă

Și vîrsătură cumplită
Șeaze zile n'am mâncat
Făr' am tot zăcut pe pat,
Nice apă n'am beut
Căci nu ne-o trebuit,
Nice bere nice vin
Am trăit numai cu chin.

Oceanul s'a turbat
Munți de apă a ridicat,
Tot fumând și spumegând
Și cu moartea amenințând.

Nu puteam zăcea pe pat
De grozavul legănat,
Câte un val se ridica
Și'n vapor când ne isbea,
Sus și jos ne ridica
Alt'un dreapta alt'un stînga
Doar ne-a putea răsturna,
Când mai multe se isbeau
Cuferile doborău
Pe noi de pat ne isbeau.

Tot așa ne-am petrecut
Pân' ce oceanul am trecut,

Tot bolind și chinuind
Ne putînd mânca nici bînd,
Făr' din inimă oftînd,
Oprezece zile 'n rînd

Și-așa am slăbit de rău
Ca omul în copârșeu,
Ca pînza ne-am înalbit
Ca ceara am galbenit.

Să păzească Dumnezeu
Pe șerpele inveninat
Și pe cănele turbat,
Și pe tot dușmanul rău
De aceea ce-am pățit eu.

Bremen arderea în foc
Tu ești un orașiu frumos,
Tu aduni pe mulți în tine
Și îi treci pe ceea lume.

Fire-ai Misler*) blăstămat
Multe mii ai emigrat
Și nu le-ai făcut cîntat,

*) Misler — agentul care 'i-a dus. (Red).

ca să fie laolaltă, — ca și fii acelorași strămoși. Atunci au început unii oameni să simtă, că mare a fost rătăcirea noastră în acele vremi întunecate, când luptau după domnie și nu pentru fericirea poporului din care s'au născut. Cea dintâiu schinteie a fost plecarea lui Horia la Împăratul și revoluția Românilor de sub Horea, Cloșca și Crișan.

Despre aceste însă, și despre împrejurările între cari s'au răsfrănit Românii, — voi scrie în nrul viitor al »Foi Poporului«.

Vasile E. Moldovan.

† **Teofil Frâncu.** Primit tristă știre despre încetarea din viață a unui brav fiu al națiunii noastre, a lui **Teofil Frâncu**, întâmplată în Benic la 14/27 Maiu c. Răposatul, aparținând distinsei familii Frâncu, care a dat poporului românesc mai mulți bărbați vrednici, s'a născut în Benic, la poalele Munților-Apușeni. El a fost un timp mai scurt funcționar de stat în Ardeal, apoi redactor al ziarului »Orientul Latin« din Brașov. În urmă trecând în România a ajuns șef de birou în ministerul de culte și instrucție. Pentru lucrările sale literare a fost decorat cu medalia Bene Merenti cl. II. pentru merite literare și cu ordinul Coroana României.

Teofil Frâncu era un mare sprijinitor al Ardelenilor, emigrați în România, dar' mai pe sus de toate bărbat de caracter și naționalist invăpăiat, în pieptul cărui a bătut întotdeauna o caldă inimă românească. Acest sentiment l'a călăuzit în toate scrierile și acțiunile sale.

Răposatul își luă concediu și veni în satul său natal pentru a-și restabili sănătatea sdruncinată. Aici l'i se ourmă firul vieții.

Inmormântarea l'i-s'a făcut în Benic, Vineri în 29 Maiu.

Odihnește în pace, suflet nobil și bunule Român, în pământul strămoșesc al Munților-Apușeni, udat de lacrimile și sângele Moșilor, pe cari l'i-ai apărât cu succes și l'i ai descris atât de frumos în scrierile tale.

Împăratul cedează. Un ziar maghiar din Pesta aduce vestea că **Majestatea Sa Împăratul ar fi aplicat să facă unele concesiuni în chestia luptelor din parlamentul din Pesta, în privința legilor militare. Văzând adică, cumcă nu poate ieși la cale cu partidul lui Kossuth, care cere ca armata nemțească să se steargă, și feciori de Român să servească la honvezi, — ar fi aplicat să deie poruncă spre a introduce limba maghiară în armată și a da regimentelor steag roșu-alb-verde adecă steag maghiar. Știrea aceasta însă puțini o cred, — de oare ce, la cazul acesta și naționalitățile, Românii, Sârbi, Slovaci, Croați, ar cere steagul lor național și limba în armată, de oare-ce aceste naționalități nu se fin mai pe jos decât Maghiarii.**

Bulgarii și România. Bulgarii încep să se cumințească, de când ved că nu e nime învoit să le facă present aproape întreaga Peninsula-Balcanică. Guvernul cel nou bulgar a încunoștițat pe cel român, că va trimite delegați la desvâlirea monumentului nemuritorului Ioan Brătianu.

Numai cât Bulgarului să nu l' crezi.

Dela noi și din alte părți.

Alegerea dela Dobra.

Alegerea de deputat în dietă se va face în cercul Dobrei, rămas veduvt, — Sâmbătă, în 6 Iunie st. n. Se fac corteșiri multe și stăpânirea chiamă și pe dracu în ajutor ca să poată răsturna pe candidatul român, Dr. Vlad. Mai sânt încă doi candidați, — unul maghiar liberal din Deva, — celalalt un fel de Român, dl Muntean, avocat în Orăștie. Acest domn este dușmănit cu Dr. Vlad și păște deputat cu programul Maghiarilor, numai și numai ca să l' facă necaz candidatului Românilor. Vom vedea ce va fi la alegere. Dorim și stăruim ca alegătorii români să se poarte bine.

Adunări comitatense.

Adunarea comitatului Arad s'a ținut în săptămâna asta, — luând parte mulți Români. Un Maghiar a propus ca

să trimită comitatul o scrisoare ministrului-precedinte Coloman Széll, în care să l' spună cum-că comitatul Aradului este pe partea lui, în lupta ce o poartă în casa țării cu partida lui Kossuth. Atunci s'au sculat Românii, — au făcut șgomot și au pretins ca să nu se trimită ministrului scrisoare de încurajare, — de oare-ce acest ministru de cându-l, tot în potriva Românilor a lucrat, — deci Românii nu stau de vorbă cu un asemenea ministru. Maghiarii din adunare strigau când au auzit aceste vorbe, și pe cum erau ei mai mulți, au votat trimiterea scrisorii. Și aceste toate de aceea să întâmplă, că alegătorii români nu-și trimit oameni de ai lor în congregația comitatului, — nici notari, nici medici de Român nu-și aleg, ci ascultă de vre-un amărit de solgăbirău, care pune în aceste slujbe pe cine el vrea.

Oare când ne vom trezi și noi odată?

La Deva, adunarea comitatului a fost ca și cea dela Arad. Și aici deputații români sânt mai puțini ca cei străini, deși în comitatul Hunedoarei sânt 98 părți Români, din o sută. Demn și frumos s'au purtat și aici Românii, spunând șșpanului și viceșpanului necazurile Românilor, și persecuțiile cu cari ne cearcă ministrul, — și solgăbiraiele lui. Vorbește un avocat român, ocărind pe ministru, — dar' cu toate aceste, fiind Maghiari mai mulți, deputații, au votat încredere lui Széll.

Din Macedonia.

Stările nu s'au schimbat, luptele decurg zi de zi, — fiind bătuți azi Turcii, mâne iară — și răsculații Bulgarii. Bulgarii luptă acuma cu dinamită și cu bombe așa că au băgat groază în locuitorii turci de pe la orașe. Au fost prinși o mulțime de Bulgarii, în casele cărora au aflat arme ori dinamită.

Ca să poată Bulgarii să ascundă niște arme și gloanțe și dinamită, ca se nu le afle poliția, — s'au făcut că îngroapă un mort, dar' în sicriu nu era mortul ci armele și dinamita. Mergeau mai mulți jeltori în urma sicriului, ba chiar și popa și cantorul, dar' poliția l'a prins cu violență și împreună cu popa, — l'a dus la temniță.

Luptele vor ținea mult timp încă.

Poesii populare.

Din Boxiaș (Târnava-mică).

Frunză verde de cocosre
De-ar sfinți mândruțul soare
Să m'ascund în poieniță
Colo jos la fântâniță,
Cu florica florilor
Bobocelul munților.
Frunză verde de sipică
Fă-mă doamne o păsărică,
Să sbor ică să sbor colea
De pe stâncă pe vâlcea,
Să sbor vâlce prin orăng
Chin prin cântecu-mi să stâng.
Frunză verde mioșunea
Fă-mă doamne o floricea,
Să fac muntele volos
Să 'mbăt lumea de miros.

Foaie verde de hemei
Pe la mândra mai dedei
Că ardeam de dorul ei,
Și-o găsil bolnavă 'n pat
Și zăcută de vărsat,

Că tot atât câți și duci
Pe toți înapoi li aduci.

Oceanul cel turbat
Încă nu ni-s'a jurat,
Acasă când om veni
Că nu ne va inghiți.

Frunză verde cucuruz
Nu 'mi pare rău că m'am dus,
Făr' după frunza din pruni
Și după părinții buni
Că au rămas prea bătrâni, —
Și după frunza din vie
După draga mea soție,
C'a rămas prea tinerea
Și-n necazuri draga mea
Și cu dorul meu la ea.

Vai doamne cât mi de jele
După copilele mele
C'au rămas prea mititele.

Iubiților mei părinți
Faceți bine și grijiți
De moșia cea din câmp
Ca să se lucre la timp,

Că și eu voi ajuta
De aicea cât voi putea.

Florică floricea
Iubită nevasta mea
Trăește cum vei putea
Și grijește, draga mea,
Grijește bine de copile
Încă vre-o doi ani de zile,
Că nu stau că te-am urit
Și stau că ce-am sărăcit,
Stau până ce fac o mie
Să scăpăm de datorie,
Să fac capul sutelor
Și zestre copilelor

Dumnezeu și Precesta
Doară imi va ajuta,
Și-mi va trimite noroc
Să fac după cum mă rog.

De Dumitru Iridon

din Apoldul-mare, dus la America, lăsând
părinți bătrâni, și nevastă cu două copile!

In Croația.

Tulburările nu s'au potolit de loc. Maghiarii sînt mînioși pe metropolitul Croaților, pe Strossmaer, — care a scris în gazete, că Croații au dreptate, și fac bine că duduie pe Maghiari, — de oarece purtarea infumurată a Maghiarilor nu mai poate fi suferită decât la un popor slab și laș.

In Italia.

Toată lumea e infuriată în contra Austriacilor și a Maghiarilor, pentru-că aceștia asupresc pe Italianii din Triest și Fiume. Demonstrație mare au făcut pe străzi, strigînd: Peară Austria! — Peară Ungaria! Militia a făcut pace într'un târziu.

V. E. Moldovan.

O carte bună.

»Aprindeți lumina!« a zis învîțatul Dr. George Popa.

Lumină a aprins pentru poporul românesc, harnicul învîțător Iuliu Vuia din B.-Comlog, prin cartea sa: *»Carte de învățătură«*, de cari nu mai avem noi Români; adevărată evanghelie și scriptură a țeranului român.

Și cu atât mai tare se vedea lipsa acestei cărți, adevărată lumină strălucitoare pentru poporul nostru, cu cât cu jale sîntem siliți a vedea — ear' inima ni-se înduioșează — cum moșia țeranului, pe încetul ajunge pe mâni străine. Ar zice poate cineva, că nu toți țeranii ar munci cu drag în ea?

— Nu? De fel nu? Ba din contră, multă sudoare varsă bietul țeran român, dar' răul cel mare zace în aceea, că țeranul nostru nu prea ascultă statutele, nu urmează învățăturile științei economice, ear' acest rău izvorește de acolo că dînsul este în credința, — care numai rea se poate numi, — că fiind econom, ce are lipsă să asculte, de cei ce nu țin de coarnele plugului.

Țeranilor români! Luați pildă dela Neamful harnic și isteț și lăsați la o parte datina păcătoasă, de-a rămâne întru toate la cele ce am moștenit din bătrâni; căutați și vedeți, că toate — în lume — au înaintat, astfel dară și știința economică, deci mare deschilinire

este între vremile de acum și cele din trecut.

Să înțelegem dar' cu toții că a venit timpul, ca și noi să ascultăm sfatul învățăturii, — dacă voim, ca să trăim atât ca singuratici, cât și ca popor, în acele zile de lumină.

Cum, numai noi Români, cari dela D zeu sîntem inzestrați cu frumoase daruri, numai noi să nu știm prețu știința?

Ce s'ar fi ales de viile noastre, dacă nu am fi ascultat sfatul învățăturii și nu le-am fi stropit în contra filoxerei?

Vedeți dar' și înțelegeți, că lumina științei trebuie să lumineze mintea economului de azi, carele voește să-și păstreze moșia părinților săi; să căutăm și ne vom convinge, că cu lumina științei lucrând economul neamul și-a câștigat bunăstarea sa de azi.

Cel ce iubeste din tot sufletul pe țeranul nostru, nu lasă o oclieală, fără ca să-l învețe și lumineze, după-cum lumină este economilor români, și numita *»Carte de învățătură«*, scrisă cu atâta dragoste de neam și cu pricepere mare, de dl Iuliu Vuia, în care pe lângă frumoasele învățături din *Geografie, Istorie, Constituție, Stilistică și Fizică*, fiecare econom află cele mai înțelepte povești, despre purtarea economiei în bună rînduială, despre purtarea socoșilor economice, și cultivarea fiecărui ram de economie, ca *plugăritul, cultivarea plantelor, cerealele, plante păstăioase, ulcioase, cu trunchiu suteran, de nutreț, comerciale și industriale. Fînațe și pășuni.*

Despre prăsirea vitelor cornute, oailor, porcilor, oilor, albinelor, vermilor de mătășă ș. a.

Alese învățături din pomărit, și vie rit. Soiurile de altoire a pomilor și a vitei americane, cu ilustrațiuni sau chipuri.

Povești frumoase despre manipularea vinului. O frumoasă adunare din legile, pe cari trebuie să le cunoască fiecare econom.

Sfaturi despre îngrijirea sănătății: zidirea, orînduirea și curățirea casilor. Cunoașterea morburilor. Tot atâtea povești de neprețuit: a ne cruța sănătatea

și a nu ne băga cu zile în pămînt, din negrijirea noastră.

Economii va afla povești despre creșterea legumelor, manipularea laptelui, prășirea galițelor sau a hoarelor, despre economia de casă, almicute și beuturi.

Povești din bucoțarie chiar, ca acirea alimentelor și pregătirea lecturilor, fierberea săpunului și altele.

De o însemnatate deosebită sînt poveștele despre creșterea și îngrijirea copiilor și despre morburile copiilor.

Este o adunare de povești alese, curată biblie, a învățăturilor economice, lumină înflăcărată economilor și economelor.

Toți cari voesc să-și lumineze mintea și îmbogățească cunoștințele, să nu întârzie a-și cumpăra această carte bună, care se poate căpăta la dl Ioan Ciureu din Brașov — și sînt sigur că ori-cine avîndu-o la mîna, — economii nostri mai săraci și câte doi laolaltă, — apoi întocmai ca și mine numai laudă și mărirea va aduce dlor Vuia și Ciureu, cari prin mari jertfe, *lumină au aprins neamului românesc*, căci cu drept cuvînt putem zice că o astfel de carte noi Români n'am avut, atît din punct de vedere al cuprinsului său bogat, cât și al prețului bagatel, căci deși cuprinde cunoștințe din toate cărțile, totuși prețul abia este, ca al unei singuratică cărți.

Să grăbim dar' ou o zi mai curînd a ne o cumpăra fiecare, și earăși zic:

»Aprindeți lumina!«

I. Furdianu.

Scrisori**despre esamenele școlare.**

În 21 Maiu st. n, s'a ținut esamenul dela școala gr.-cat. din Mărgău (protopopiatul Morlacei), sub conducerea bravului și harnicului învățător Ioan Mango. Ca și în anii trecuți, așa și în anul acesta: succes strălucit, ceea ce numai bucurie a cauzat atît publicului, care a fost într'un număr destul de însemnat, cât și dlui protopop Ioan Pop ca esaminator. Toate obiectele au fost răspunse de cătră copii, energie și cu curaj, mai ținîndu-se între obiecte vre-o 4 triologe, lacrimi de bucurie, vedeai leșind din ochii părinților, auzindu-și copilașii lor, răspunzînd ceea ce lor nici prin cuget nu le-er trece a ști.

Din Căprioara.

Frunză verde sălcioară
Măndruță nălțioară,
Pusam gând Dumnezeesc
Pe tine să te iubesc
De Oltean nu îndrăznesc,
De mai este cum gândesc.

Așa-i măndruța la față
Ca roua de dimineată,
Așa-i măndra la obraz
Ca roua de pe islaz,
Așa-i măndra mea la gene
Ca roua pe sinzuene.

Frunză verde de pelin
Măndro să m'aptești că vin,
Astă seară pe nsărat
La gură de sărutat.

Anișo gurița ta
În vezi nu m'oi sătura
De-aș beau-o cu lingura.

Com. de Ioan Iovu.

Doina mamei.

Lacrămă e toată zarea,
În vîsduch abia mai bate
Vîntul, ce ușor se 'ngîină,
Cu o doină, ce străbate
Peste vîrf de rămurele,
Aducînd a mamei mele

Dor și jale.
Singur eu înțeleg doina,
Căci o plînge biata mamă,
Prin care la sînu-i dulce
Jeluind mereu mă chiamă:
»Vino, mama să 'nsenine
Fruntea-ți; chinu-ți să-l aline
Vorbe line!«

N. Regman Păunaș.

GLUMĂ.

Un domn avea un servitor de Sécuiu, — mai prost decât prostia. Ca să-l cerce, a zis cătră el:

— Ascultă Pișta! Du-te la birt și uită-te, acolo-s eu, sau nu-s acolo! Dacă-s acolo, strigă-mă să viu acasă!

Pișta s'a dus. Într'un târziu a venit supărat și a zis:

— Mă rog la domnu, — am fost, m'am uitat, dar' nu te-am văzut. Poate-că te-ai dus la spațir.

Ș'o 'ntrebași dacă-i mai bine
Ear' ea tristă cătră mine
Ochișorii 'ndreapță plânși
Și pe jumătate stînși,
Dragule drăguțul meu
Iubească-te Dumnezeu
Pe cum te iubesc și eu
Vezi cât de urită-s eu.
Tu rămas-ai tot frumos
Tot iubit, dar' ce folos! —
Măndră, ori-și-cum ai fi
Pentru tine m'aș jertfi,
Tinereța vieța-n întregă
Ești urită, da-mi ești dragă,
Frumusețea este o floare
Ce se scutură și moare,
Însă inima-ți blajină
Schimb'a ochilor lumină,
Și te face să-mi rămâi
Tot frumoasă ca dintăi.

De Vasilie Ivan,
sergent la reg. de inf. nr. 50.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura bucatelor în vechime.

Cultura bucatelor este mai tot așa de veche, ca și neamul omenesc, de oare-ce acesta fără de acelea nu ar fi putut exista pe pământ nici decum sau numai foarte greu. De aceea cele mai multe popoare din vechime credeau, că bucatele sînt un dar din cer, cu care zeii au dăruit pe oameni.

Astfel cei vechi credeau, că în India au învățat pe oameni cultura bucatelor zeul Brama, în Egipt Iris, în Grecia Demeter, ear' în Roma Ceres. Ei mai credeau că la început însuși zeii se scoborau din cer de lucrău pentru oameni; mai credeau și aceea, că la început bucatele erau mai roditoare, ca acum. Un singur paiu de grâu era încăcat de spice de jos până sus. Dar' omul ispitind pe zei, acestia s'au scoborit mănioși pe timpul secerișului, au tras cu mâna pe un paiu de dinos în sus și atunci au căzut toate spicele laterale, rămânând numai cel din vîrf, după-cum vedem până astăzi la grâu, secară și orz.

În vechime cultura bucatelor nu se făcea pe întinderi așa mari, ca acum, de o parte pentru-că nu se simțea așa tare lipsa lor, fiind-că și oameni erau mai puțini, de altă parte, pentru că nu aveau nici unelte așa bune pentru lucrarea pământului.

Unii Egipteni susțineau, că plugul 'l ar fi aflat zeul lor Osiris. Această o deduc ei de-acolo, că pe unele statue s'ar fi aflat anumite icoane cu plug, la care erau înjugați doi boi, după cari mergea economul sემenând. De aci se deduce, că scrierile lui Herodot, cu privire la vechea cultură a bucatelor în Egipt, nu consună întru toate cu adevărul. Herodot susține adecă în scrierile sale, că vechii Egipteni, nici nu arau, nici nu grăpau, nici nu săpau bucatele, ci le sემenau numai în nămolul rămas de riul Nil, ear' pentru astuparea lor, mănau numai niște animale mai mărunte ca oile sau porcii, de le călcău în pământ.

Dar' unele din vechile popoare nu voiesc să conceedă Egiptenilor gloria de-a fi aflat ei mai înainte cultura bucatelor și plugul. Ei susțin, că acelea au fost cultivate și pe alte locuri, ear' despre plug susțin, că acela a fost aflat mai înainte în China, unde omul privind la rămorii, cum defundă pământul, a născocit și el un fel de cărlig de lemn, cu care sgăria pământul întocmai ca și aceia.

Fie-cum va fi, în ceea-ce privește cultura bucatelor și aflarea plugului, astăzi este pe deplin constatat, că Egiptul și China au fost cele dintăiu țeri, cari încă pe la anul 2800 înainte de Christos se ocupau cu cultura acolora. Dela Egipteni cultura bucatelor au trecut la Fenicieni, dela aceștia la vechii Greci, ear' dela acestia la vechii Romani.

În mormintele unor mumii (trupuri îmbalzamate) din Egipt s'au aflat grăunțe de bucate, cari sînt asemenea grăunțelor noastre de grâu. Proba făcută cu acelea, de a le sēmăna și a scoate astfel nouă grăunțe, se zice că într'un cas ar fi și reușit. Grăunțele de grâu aflate în Pompei, cari s'au putut cultiva mai departe și pe cari și astăzi le mai cultivă pe câte un loc în partea de cătră apus a Helveției, ne dau o dovadă sigură despre cultura bucatelor în vechime.

Pe acolo, pe unde pământul nu prea era priincios culturii bucatelor, se îngrijea

oare-cum însași natura, ca să producă plante de acelea, cu cari oamenii se se poară nutri Astfel în insulele de mează-zi ale Oceanului-mare și indic, unde crește pomul de pâne, locuitorii n'au prea avut lipsă de cultura bucatelor, ci ei așteptau cu oare-care nerăbdare timpul acela, până-când acela se cocea, atunci îl tăiau, scoteau măduha din el, pe care o cerneau, apoi o ferbeau în apă și astfel pânea era gata. Un asemenea arbor de pâne da câte 200—400 chilogramme de făină. Care va să zică pânea creștea acolo în pădure, ca cum cresc pe la noi arborii.

Despre cultura bucatelor în vechime mai aflăm urme numeroase și la vechii Israelteni. Cain, ne spune vechiul testament, că era lucrător de pământ, Moise ne spune în cartea sa cap 25 vers 4. »Să nu legi gura bouului, ce treeră« patriarchul Iacob a trimis pe timpul unei foamete feciorii sei în Egipt după bucate, unde era fratele lor Iosif ca diregător, ear' împăratul Solomon, vindea multe bucate pe seama regelui Hiram din Egipt.

Herodot ne spune în scrierile sale, că cultura bucatelor la nici un popor din vechime nu era mai desvoltată ca în Canaanul vechilor Israelteni, unde, cum ziceauei: »Curgea lapte și miere«. În adevăr însă nu curgeau de acestea, ci apa din riurile Tigru și Eufrat era bogată pe canale printre holde și grăunțele acestora așa erau de mari, încât după spunerea scriitorului susnumit, se apropia de mărimea grăunțelor noastre de cucuruz

De cultura bucatelor era legată în vechime oare-cum și civilizațiunea, pentru-că popoarele acelea, cari se ocupau cu cultura lor, trebuiau să se așeze stabil într'un loc, pe când acelea, cari nu se ocupau cu cultura acolora, trebuia să se ocupe cu vînatul sau cu vieța nomadă (de călători).

Chiar și sêlbatici aveau oare-care respect față de cultivătorii de bucate, ceea-ce se deduce și din aprecierea unui sêlbatic, care se fie zis odată copiilor sei: »Nu vedeți voi, că noi trebuie să așteptăm câte 30 de luni până când crește vînatul, care și după-ce crește are patru picioare, ca să poată fugi, ear' noi avem numai două, ca să-l putem prinde? Eată vă spun, că neamul sēmănătorilor de grăunțe în scurt are să stîrpească pe neamul mănăcătorilor de carne«. Și acel sêlbatic avea oare-care dreptate, de oare-ce s'a constatat, că pe când aceia puteau să trăiască numai câte 80 pe un mil. pătrat, pe aturci nomazii puteau se trăească câte 800, ear' cultivătorii de bucate câte 8000.

La nici unul din vechile popoare însă nu era desvoltată cultura bucatelor, ca la vechii Romani. Aceasta este a se ascrie acelei împrejurări, fiind-că într'un timp cei mai de frunte comandanți și consuli se ocupau cu cultura acolora. Mai târziu pe timpul lui Iuliu Cesar cultura bucatelor se rîstringea numai la provincă, adecă în jurul cetăților. Iuliu Cesar, ca să se facă mai popular, nutrea câte 300.000 de cetățeni pe spesele statului.

Pe timpul împăratului August cultura bucatelor a mai decăzut, fiind-că poporul dădat cu »pâne și jocuri«, nu mai voia să lucreci aștepta toate de-a gata dela guvern, care în cele din urmă s'a vîzut apoi silit a cumpăra bucatele de lipsă de prin Africa, Galia și Tracia.

Dela vechii Romani cultura bucatelor a trecut în Galia (Francia) și în Germania de mează-zi, ear' cu prilegiul răsboaielor cruciate s'a împămîntenit peste tot locul, pe unde și clima a fost priincioasă culturii lor.

Astăzi nu mai există petec de pământ, pe unde să nu se cultive bucate, din cari se pregătește »pânea cea de toate zilele« în casa bogatului ca și în aceea a săracului, ba în unele țeri constituie și un isvor nesecat de bogăție privată și națională.

Ioan Georgescu.

O societate săsească de lăptărit.

Plugari, întorărășiți-vă! Învețătura aceasta trebuie să răsune mereu și mereu din gura învețătorului în școală, din a preotului pe amvon, din a gazetărilor noștri, din a fie-cărui Român, care-'și iubeste nația. Prin întovărășire plugarul își poate procura unelte mai bune, sēmînțe mai bune, tauri, vierii, armăsari. El se poate ajutara în ori-ce năcaz, fără să alerge pentru toate nimicurile la băncii ori chiar la Jidan. Și noi Românii avem câțiva bărbați, cari pētrunși de dragoste față de poporul nostru și înaintarea lui economică, au înțeleș însemnătatea cea mare a tovarărășii și au lucrat pentru întemeierea lor. Cine dintre căturarii noștri țărăni n'a auzit de dl Victor Tordășianu, care a muncit cât toți ceialați la un loc pentru înființarea astorfel de tovarărășii? Pagubă însă, că și puțința unui om e mărăginită. La îndemnul lui s'a înființat în toate satele cu oameni deștepți în comitatul Sibiiului astfel de tovarărășii, cari sînt o pildă bună pentru tot cuprinsul românesc. Ce bine ar fi, dacă acest bărbat neobosit în direcția aceasta ar afla cât mai mulți urmași și aiurea sau dacă ar avē timpul cerut să cutreere însuși ținuturile locuite de Români. Până când se vor împlini și acestea, să luăm pildă dela cele ce avem până acum și dela cele strătne.

Între cele din urmă locul prim îl ocupă, pentru noi, tovarărășiile săsești. Nu e comună săsească, în care să nu fie câteva reuniuni și aproape pretutindenii și câte o tovarărășie economică.

În Criștian (l. Sibiiu) e o societate de lăptărit. Datele, ce ni-le spune despre cei trei ani din urmă, sînt foarte instructive, de aceea le comunicăm și cetitorilor noștri.

În anul 1900 s'au lucrat 276.480 litri lapte, din cari s'au făcut 11.716 kgr. unt, vîndut cu 23.602 cor. Membrilor li-s'a plătit pentru laptele nēsămătănit 17.762 cor. mai rămânendu-le pentru trebuințele cășii și 254.875 litri lapte, din care s'a bătut untul, în valoare de 10.195 cor. (1 litru = 4 bani). Căștig curat pentru tovarărășie, 322 cor., folosite la plata mașinilor.

În 1901 s'au adus la lăptărie 251.865 litri lapte, așadar mai puțin ca în anul premergător, cu toate acestea s'au făcut 11.053 kgr. unt, din al cărui preț de vînzare au primit tovarărășii 16.499 cor. Afară de aceea au mai rămas acestia cu 236.500 litri, care 'l-au dat la vițeii. Căștigul a fost în anul acesta de 3000 cor.

În 1902 s'au bătut unt numai din 202.264 litri lapte. Isbugnise boala de gură și de unghii între vite. Pentru 8238 kgr. unt au luat 18.204 cor., din acestea 12.993 cor. tovarărășii. Causa, de s'a îpuștinat untul, a fost, că laptele adus la lăptărie nu mai era așa gras.

Atunci s'a hotărît, ca laptele se nu se mai plătească după litru, ci după procentele de grăsime. Pentru-că trebuie să se știe, că tovarășia are și un măsurător de grăsime. Felul acesta de plată s'a dovedit de bun, căci fiecare se străduia să aducă lapte bun, ba au început să trimită și Cisnădeni laptele lor la lăptăria din Cristian.

Untul s'a vândut mai ales în Sibiiu. Tovărășia s'a ocupat în 1902 și cu vânzarea de ouă, trimițând la Budapesta 27 lădițe cu câte 1440 ouă, pe cari a căpătat 1914 cor. Vânzarea n'a făcut-o de-a-dreptul tovarășia, ci a trimis ouțele prin reuniunea săsască de agricultură.

Nu e frumoasă isprava tovarășiei țărănești din Cristian? Ba da, de aceea zicem din nou: *Plugari, întovărășiți-vă!*

Cultura hemeiului.

Una din plantele industriale, trebuincioase și rentabile este și hemeiul, care după-cum se știe, se cultivă pentru floarea sa femelă sub formă de con, întrebuințată la fabricația berei prin praful cel galben, ce-l conține la baza solzilor acestor conuri cunoscut sub numirea de »lupulină«.

Vom căuta să arătăm condițiunile, între care reușește această plantă, precum lucrările de întreținere ale ei în diferitele faze de vegetațiune.

a) Situațiunea cea mai potrivită pentru hemerie este un loc șesos și adăpostit din toate părțile pe cât e posibil, pentru-ca această plantă se nu fie prea espusă vremilor grele și în special adăpostul contra vânturilor este strict cerut de această cultură. Spre a corespunde acestor condițiuni se alege de regulă șesul din poala vre-unui deal, dacă ținutul este deluros, sau dosurile clădirilor sau și împrejmuirile mai puternice în locurile șesoase, bine înțeles străbaterea luminei și căldurii soarelui încă este o condițiune de traiu.

b) Clima cea mai favorabilă pentru vegetațiunea acestei plante este o climă moderată în temperatură. O climă prea aspră este nepriincioasă pentru vegetațiunea lui.

c) Terenul. În cât privește terenul, nu este prea alegător. Reușește binișor ori-unde, dacă felul pământului nu împedecă străbaterea aerului și a umezelii necesare.

După-ce am arătat în trăsuri generale condițiunile favorabile și chiar indispensabile pentru cultura hemeiului să arătăm acum modul, cum se procedă la înființarea hemeriei.

I. Înființarea hemeriei. Locul destinat pentru hemerie se gunoiește bine, dându-se o cantitate până la 100.000 kgr. bălegar la hectar, din toamna anului premergător.

Prima arătură de toamnă i-s'a dat cu plugul cu aburi la o adâncime de peste 60 cm. introducându-se astfel și bălegarul sub brazdă. Primăvara de îndată, ce timpul permite, i-se dă o nouă arătură potrivită de 30—40 cm., sau dacă este o suprafață mai mică se sapă cu hârlețul, observând cu mare atențiune uniformitatea pe cât e posibil a săpăturii.

Locul astfel preparat se grapă în mai multe părți, dacă e nevoie se croschilează pentru sfărîmarea cu desăvîrșire a bulgărilor; după aceea se tăfăluște pentru a fi terenul bine nivelat și potrivit pentru straturi.

Împărțirea se face cu sfoară, când suprafața de cultivat este mică, sau cu ajutorul unui marcator, când suprafața destinată acestei culturi este mai mare.

Distanța obicinuită atât între rînduri cât și între plante este de 1.50 m. (un metru și jumătate), astfel că plantele formează un fel de vie.

După-ce s'a marcat astfel locul în lung și de-a curmezisul, se procedează la facerea cuiburilor în punctele unde se taie marcaturile. Cuiburile se fac de o adâncime de 10—20 cm. astfel, că butașul pus într'însul să fie bine acoperit și se nu se vadă la suprafața pământului.

II. Butașii de hemeiu, se iau din rădăcinile plantelor de cel puțin 2 ani vechime. Spre acest scop se alege rădăcinile sănătoase de cu toamnă sau primăvara de timpuriu, când se taie hemeiul, se caută ca să lase cel puțin două rînduri de muguri sănătoși și se taie cu băgare de seamă pe deasupra acestor muguri, astfel ca butașul să aibă o lungime de 8, 10—15 cm. Dacă butașii se prepară de cu toamnă, atunci ei se pot păstra în legături într'o pivniță sau într'o groapă în năsip până în primăvara viitoare bine înțeles luându-se măsurile și precauțiunile de lipsă pentru a împedeca străbaterea gerului la care adese-ori sînt espuși.

Dacă se prepară primăvara, se pot planta de-a dreptul la locul destinat sau se pot esporta în niște lăzi cu fundurile boltite, înveliți în paie umede, în localitatea unde se simte nevoie de ei. Butașii astfel obținuți se plantează îndată ce pământul s'a desghetat bine. Timpul plantatului este între 15 Martie până la 1 Aprilie; nu este recomandabil sub nici un motiv a trece peste această timp.

La plantat trebuie să se bage bine de seamă, ca mugurii să fie îndreptați în sus, în cas contrar butașii sînt espuși a se usca. Pentru mai mare siguranță se pun câte 2 butași într'un cuib. Butașii se așează de regulă înclinați înspre răsărit. Butașii plantați se acoper bine cu pământ, calcându-se ușor pământul cu piciorul, spre a veni bine în atingere cu butașul plantat, lucrul care grăbește formarea rădăcinilor laterale pentru întărirea tinerei plante. În dosul butașului se lasă o mică bortă pentru a primi mai ușor umezeala de lipsă.

III. Lucrările de întreținere. Hemeiul fiind o plantă foarte viguroasă în creștere, peste o săptămână cel mult dela plantarea butașilor, apar o mulțime de lăstari din cuiburile de hemeiu. Cea dintâiu lucrare de întreținere este prașila, care pe deoparte înlesnește pătrunderea aerului și a umezelii necesare, pe de altă parte pustiește plantele și buruienile străine, cari ar împedeca creșterea hemeiului. După o lună de zile, când plantele sînt bine înrădăcinate cam pe la 15 Aprilie se alege din fiecare cuib 3 lăstari mai viguroși și se distrug cei laterali tot cu sape sau mai bine cu cuțite speciale de hemeiu. Adese-ori prașila este reclamată de 2 sau 3-ori după abundența buruienilor.

După a doua sau a treia prașilă se mușuroiește.

Altă lucrare de întreținere este copilul, adică pustiirea lăstarilor apăruti la subsioara foilor, cu scop de-a înlesni întărirea plantei în anul I și formarea floarei în anii viitori. În anul I nu dă nici o recoltă. Prin August se taie lăstarii la 30—40 cm. de asupra pământului, îndoindu-se capetele tăiate. Toamna cu un plug universal se acopere, formându-se de-a-supra rîndurilor niște mușuroaie lungărețe, lăsându-se astfel peste

iarnă. Primăvara viitoare îndată ce încep a apare lăstarii se desvîlesc (între 15 Martie și 15 Aprilie) se taie cu cuțite bine ascuțite pe de-a-supra pământului, observând ca să se nu se strice coaja lăstarilor. Îndată după tăiere se acopere cu pământ făcându-se un fel de mușuroaie spre a se cunoaște unde sînt plante de hemeiuri.

O altă fel de cultură este sistema »Hermann«, care consistă în întrebuințarea unei schele de sîrmă, astfel că fiecare rînd de hemeiu vine între două fire de sîrmă, pe cari sînt tot la 2 $\frac{1}{2}$ m. distanță făcute niște nodulețe, de cari se acată sfoară, care se pune după desvoltagea lăstarilor destinați a produce pe sfoară, pentru urcarea acestora pe sîrmă.

După-ce încep a apare din nou lăstarii (cam la 5—6 zile), se procedează la punerea aracilor sau drugilor de hemeire. Sistema aceasta e de două feluri: Una unde se pune tot între 4 cuiburi 1 arac, de virful căruia se leagă 4 sfori, cari sînt distribuite la cele 4 cuiburi spre a servi la conducerea lăstarilor în sus și alta la care se pune câte un arac la fiecare cuib.

Deodată cu punerea sforilor se alege numai 3 lăstari viguroși și mediani, cari se lasă să se desvolte, suprimându-se toți ceilalți. Lucrările de întreținere sînt, cele mai sus, prașila de 2 sau 3-ori după felul terenului, și mușuroitul mai pe urmă. Pe la 20 Iunie se începe cu copilul până la înălțimea omului lăsându-se cei de mai sus pentru formarea floarei.

Alte lucrări de întreținere nu mai sînt până la recoltă. Recolta se începe între 20 Iulie și 1 August, când floarea își capătă o culoare verde spălăcită, conurile sînt bine închise, lupulina are miros destul de odorant și când punînd mâna pe floare pîrîie. Recolta se face treptat cu maturațiunea, care nu prea este uniformă.

Floarea recoltată se pune în site anume făcute pentru hemei în straturi subțire, unde se întoarce mai adese-ori ca să se usuze și apoi se pune în saci, îndesându-se bine și se transportă la locul de destinație, întrebuințându-se după-cum s'a spus, la fabricarea berei.

Ceva despre tutun.

I. Cunoașterea tutunului.

Tutunul numit și tabac dela orașul Tabasco, fu descoperit la anul 1496 pe insula St. Domingo de un misionar spaniol cu numele Romano Pane, în modul următor: Indigenii ținură o serbătoare în cinstea zeului Kivasa, la care un preot prin tragerea fumului de tabac se aduse într'o amețire și a prorocit. Misionarul fiind inapropiere mirosii aroma tare a plantei ce ardea și se încerca a o cunoaște mai de aproape. După aceea trimise o cutie cu sîmîntă de tabac împăratului Carol al V-lea; însă plantei nouă nu-i prii în Europa din cauza neștiinței a o cultiva.

În anul 1559 fu adus tabacul de Hernandes de Toledo, tăiat foarte mărunt cu scop de a-l trage pe nas în Spania și Portugalia.

Ioan Nicot a trimis pe la anul 1560 din Portugalia o probă de tabac pulverizat, ca mijloc în potru dururilor de cap, reginei Catarina de Medici și fiului său Francisc al II-lea.

Fumarea tabacului s'a lătit în Europa cu reîntoarcerea lui Francisc Drake din Virginia la anul 1586. Din învățăturile lui Humboldt aflăm, că tabacul care n'ar fi fost cunoscut Europeanilor înainte de descoperirea Americii, ar fi fost cultivat deja din vremurile cele mai vechi de către locuitorii de pe lângă *Orinoco*.

Ne putem mira, în ce chip a putut ajunge o plantă, care samănă în câțva cu cucuta cea veninoasă; trebuie să ne mirăm cum de se tot mărește consumarea tabacului din an în an. Sunt sigur, că numai pildele și moravurile poartă toată vina. Veninul din tutun e o materie cam cleioasă, numită *nicotin*; și fu descoperit de *Vauguelin*.

După analizele chimice soiurile de tutun conțin acest venin în măsuri deosebite. Un soi de tutun cum e de pildă cel din Ungaria, România și Grecia n'are nicotin mult, de unde locuitorii acestor țări pot fuma așa mult tutun, fără a simți urmările triste ale nicotinelui. Tutunul din Arabia, Havanna și Brasilia conține numai 2% nicotin; tutunul din Turcia, Fancia de nord, Pfalz și Elzas 2—3 %, ear' tutunul din părțile Germaniei, Franța de sud și cele din Virginia are une-ori 3—6 % nicotin.

Unii medici au făcut experimente la animale, ca să cunoască mai bine urmările triste ale nicotinelui și s'au convins, că un picur de nicotin e în stare a ucide numai decât o pasăre. Cio-cârlița pierde de nicotin în puține clipe. Animalele sugătoare, precum mâțe, iepurile de casă în câteva minute, premergând o încetare în activitatea măduvei spinării.

Dar' și asupra omului tutunul are urmări foarte triste.

Să vă spun o întâmplare. În anul 1884 în comuna Corni părinții lui Vasile Bud merseră la lucru pe câmp lăsând acasă numai pe micul Vasile, care a putut fi de vre-o 6 ani. Copilul după-ce s'a văzut singur și-a făcut jucării în casă, și odată dă cu ochii de pipa tatălui său, pe care din întâmplare tatăl-sau și-a uitat-o plină de tabac pe vatră în casă. Văzându-o plină de tabac, numai decât o aprinse și trase din ea bărbătește, până-ce trase toată pipa de tutun. La urmă ce să vezi? Asvârli pipa cât colo, ear' el alerga în ruptul capului afară și se văieta cu amar. Sermanului prunc îi căzu rău. Era trist, fără voie. N'a putut merge în casă, ci s'a culcat afară la soare, neștiind de sine nimic. Trecând pe acolo un om, numai decât a făcut de știre la părinții pruncului, să vie careva acasă, că copilul lor e greu bolnav. Iubita sa maică venind mai curând acasă, l'a aflat în casă culcat în pat, năpădit fiind de sânge pe urechi, nas și gură; întrebat fiind de dulcea sa maică, că ce 'i-s'a întâmplat, sermanul prunc n'a putut da răspuns, era ca dus. În ziua următoare murise bietul prunc. Și oare ce 'l-a omorât alta, — decât nicotinel din tutun. Părinții numai decât au știut trista urmărire a băiatului, că din ce a provenit, dar' durere, n'au putut ajuta nimic, căci era târziu.

Ne prinde un fior, când vedem copilași de 7—10 ani cu țigarete în gură! Ce o să iasă din atari ființe! Ce fel de oameni pot fi părinții acelora!

Iubiți părinți! Nu lăsați pe micuții voștri să fumeze, căci le strică grozav. Le sdruncină sănătatea, le tîmpește memoria, îi face fără voie, îi împedecă în dezvoltarea firească a corpului. Grijiți de sănătatea și viitorul pruncuților voștri!!

II. Cultura tutunului.

Dacă așa de tare ne-am dedat cu fumatul, încât nu ne putem lăsa de acest obicei, atunci să fumăm cât mai arare-ori, și de comun după dejun, prânz și cină, nici odată însă pe nemăncate, căci nicotinel ne strică grozav.

Să vedem însă, cum să cultivăm tutunul atât de tare răspândit, încât fără de el nu pot fi nici domni de pe la orașe, nici țeranii de pe la sate.

Sămânța să alege din soiul cel mai bun și numai sămânța coaptă poate da plante bine dezvoltate. Spre acest scop să aleg din firele cele mai frumoase unul sau două, cari rămân ne-ciutate, pe un fir să lasă câte 8—10 boboane a se coace, și când aceste încep a crepa se taie, se uscă, apoi se pun în loc aeris. Sămânța de pe un an e destulă pentru 5—7 ani.

Pământul în care avem de a pune tabac să îngrașă cu gunoiu putred încă din toamnă, tot atunci să și ară, ca ouăle de vermi stricacioși peste iarnă să înghețe; primăvara ear' să ară de două-ori, ca buruienile să se nimicească, după a doua lucrare grăpându-se pământul bine; din straturile calde, unde s'au sămănat de cu bună vreme, să răsadesc în depărtare amăsurată de 1½ urme, socotind estinderea frunzelor dezvoltate, ca acele una pe alta să nu se umbrească.

Dintre toate plantele de cultură vița de vie și tabacul pretind peste vară mai mult lucru; și dacă la una ori la alta plantă amintită lenevim lucrul, ne trezim cu o pagubă simțitoare; toată truda de peste vară ne este zădarnică. Așa dară tot lucrul trebuie la timpul său isprăvit.

Lucrarea tutunului se estinde la următoarele: a) la săpat, b) la curățit, c) la cules și d) la uscat.

a) Săpatul să întâmplă după-ce 'l-am sădit tot și după-ce a prins rădăcini bune, săpătura dintăiu este simplă; ear' la săpatul a-l doilea tragem pe lângă rădăcina plantelor pământ, cum facem și la umplutul cucuruzului și al cartofilor.

b) Curățitul să face așa, că lăsăm pe fiecare plantă cele 10—12 frunze ear' odraslele și pușorii după-ce se ivesc li rupem. După un timp frunzele încep a se coace; coacerea să cunoaște de pe aceea, că vârful frunzelor îngălbenindu-se se pleacă în jos, ear' peste frunze să formează nește pete încrețite și galbene; în starea asta să pot culege.

c) Culesul. Dacă frunzele de tabac sunt coapte, într'o zi fără ploaie, după amezi le culegem, dar' cu băgare de seamă, ca să nu sfărâmăm frunzele; apoi să pun într'un loc scutit pe scânduri ori pe paie, așa ca numai

10—15 frunze să vină pe o grămăjioară, și mai mult de 48 ore să nu stea așa ci să se înșire pe o ață, într'o formă de lungi toate, cu dosul către olaltă, și cam rar, ca aerul să le străbată ușor. d) Usatul. Sfoarele să acată într'un loc svântat, de unde numai în luna lui Noemvrie le mișcăm, când trebuiesc netezite și legate în păpuși. Netezitul să face în vreme noroasă, dar' nici de cum în timp ploios, căci frunzele să prind de olaltă și mucezesc și astfel ne trezim cu o pagubă simțitoare.

Ioan Toduțiu, învățător.

OFTICA.

Tratamentul și vindecarea ei.

(Acest articol îl publicăm mai mult pentru preoți și învățători, cari îl vor pute înțelege. Țeranii nu-l vor înțelege, — fiind tot numiri grele, științifice).

Dacă pe agricultor îl ocupă boalele plantelor și animalelor de casă, atunci cu atât mai mult boalele omului trebuie să-l preocupe, căci lipsind sănătatea cultivătorului de pământ, ori ce averi și ori-ce economie cât de bună fie aceea, este de puțin folos.

Oftica este unul din morburile căreia țeara noastră dă cel mai mare contingent de victime, prin urmărire merită a-i da toată atențiunea pentru a-l înlătura.

Toți bărbații de știință s'au ocupat de această boală precum și de tratamentul ei și toți doctorii din lume sânt de părere de vre-o douăzeci și cinci ani, din punctul de vedere al etiologiei, că o produce un microb cu numele virgula.

Cu toată munca pusă până acuma de oamenii de știință pentru a descoperi contra otrava distrugătorului parazit, cu toate multele mijloace ce le posed, e inesplicabil să se găsească în atâta ani leacul adevărat și cu reușite sigure, de unde ne putem explica că oamenii de știință în descoperirea leacului, au apucat pe un drum cu totul greșit.

Precum vedem ni-s'ar părere că avem să fim robi și învinși de această teribilă boală ce seceră multe suflete nemature și poate din cele mai multe la cari părinții au singura speranță, naștiunea se așteaptă la progres prin fiii ei ajunși la un liman mai mult sau mai puțin strălucit, toate acestea zic sânt nimicite de acest nemilos morb.

Așa își va fi zis de sigur și eminentul doctor N. Dimitropol înainte de a-și începe interesanta sa lucrare și miraculoasele sale descoperiri.

În această lucrare publicată anul acesta și anul trecut care a produs mare sgomot în Germania și Franța, ridicând vaza medicilor români ca oameni de știință și vederi largi. Dl Dr. Dimitropol arată în modul cel mai admisibil, că oftica nu e produsă de nici un microb, că microbii și baccilii ofticei nu sânt altceva decât rupturi de protoplasmă celulară, că la oftică nu poate fi vorba de baccili pentru a produce leziunile scrofulei, ci de terenul scrofuros adecă de compoziția chimică și organică a umorilor.

Indivizii cei mai predispuși la oftică sânt: limfaticii și scrofuloșii, din motivul, că limfaticul nu e decât un scro-

fulos în un grad mai mic și scrofula nu e decât o stare distrofică constituțională datorită în mare parte modalității nutritive, adică compoziției umorilor individului scrofulos.

Precum se vede din cele arătate de distinsul medic, că cauza primitivă a tuturor manifestațiilor scrofuloase până la tuberculoasa pulmonară e terenul, nu bacilul.

Persoana care prezintă un asemenea teren, zice medicul Dimitropol — este de o constituție slabă și nu are decât o capacitate nutritivă inferioară celei normale.

Doctorul Beneke a găsit în țesătura osoasă nebolnavă a unui scrofulos 64. 4% apă și 38. 8% în a unui tuberculos, în loc de 13. 6% cât trebuie să conție țesătura osoasă a altor indivizi normali de aceeași etate, este dară o diminuare a părții calcare, a materii azotate și a grăsimii.

După doctorul Dimitropol ofticosul nu e decât un scrofulos în grad mai înalt, un organism hodorogit, sărac în seruri, în care albuminoidele în mod fatal nu-și mai îndeplinesc rolul, nu mai fabrică și repară țesăturile, unde nutrițiunea este anormală, slăbind își perde mereu din consistență.

Fiind scrofuloșii așa de slăbiți toate boalele se leagă și cu anevoie se vindecă; anghina, bronșita etc. cari la indivizi normali trec repede, la ei au în totdeauna un mers încet.

Oare nu se întâmplă același lucru cu plantele ce cultivăm?

Plantele rău nutrite și rău îngrijite oare nu sufer și ele de invazie a tuturor parazitelor?

Precum se vede vederile distinsului medic sunt foarte solizi după cum este și argumentația.

În tratamentul dlui Dimitropol contra officei a lăsat de o parte și anti-septicile și tuberculina urmate de alți doctori ca Koch etc. și s'a preocupat singur numai de organism.

După domnia sa numai mineralizarea intensivă a organismului și alimentarea substanțială, naturală și artificială pot reintegra corpul hodorogit al tuberculosului.

După domnia sa cu acest tratament nu numai că plămânii nu se mai tuberculizează, dar' se favorizează cicatrizarea scleroasă sau cretacee a părții atinse.

Tratamentul constă în următoarele:

Timp de 30—40 de zile d-sa administrează bolnavilor, în fiecare dimineață, un amestec compus din 4—5 gălbinișuri de ou, 1 chlg. de peptină și 400 grame de lapte, toate bine amestecate și aromatisate dacă e de lipsă cu puțină vanilie, zece minute după-ace bolnavul a luat acest amestec primește o dosă de 50 grame unt proaspăt sărat cu cel puțin o jumătate linguriță sare de bucătărie.

Dacă bolnavii sunt foarte slabi le face una spălătură nutritivă pe care le o introduce cu un irigător, compusă din 4 gălbinișuri de ou, 25 gr. pepton lichid, 5 grame sare de bucătărie, 80—100 gr. bulion concentrat cald.

Să mai de bolnavilor zilnic 6—12 gr. fosfat tribasic de calce și 2—4 gr. fosfat de soda.

După fiecare masă bolnavul trebuie să ia în o jumătate pahar de apă 2—4 lingurițe de clor-hidro-fosfat de calce în soluție de 10%.

Ca alimentație dă dl Dr. Dimitropol 500—600 gr. de carne, un litru de lapte, trei ouă preparate după gustul bolnavului, pește și legume în cantitate obicinuită.

Acest medicament edat de d-sa este în linii generale; depinde însă de medic ca să-l aplice fiecăruia după gradul boalei, după vârsta și constituția individuală.

Doctorul Dimitropol a obținut cu acest medicament rezultate escelente. D-sa a vindecat pe scrofuloșii și ofticoșii ce i-au avut în cură.

Nicolae Fētu.

SFATURI.

Pentru de-a păstra trăinicia lemnului folosit la îngrădituri etc. se recomandă următorul mijloc: Luăm ciment de cel mai bun și-l frecăm amestecat cu lapte, pe o lespede, cum facem și cu vâpselele. Vâpseaua căpătată trebuie să fie tot așa de groasă, ca și una de ulei. Lemnul, pe care vrem să-l ungem cu ea, trebuie să fie cât se poate de uscat și negiluit. Ungându-l de două ori de trei ori nu numai, că nu putrezește, dar' nici nu arde.

Conservarea laptelui. Pentru a păstra laptele mult timp fără să se închiege sau să se crească, să încălzește adesea spre a goni aerul absorbit care înăcrește casiena (cașel). După fiecare încălzire, avem grijă să-l răcim repede puind vasul cu lapte în apă rece.

Putem asigura conservarea laptelui puind o lingură cu bicarbonat de sodă pe litru de lapte; acest procedeu însă nu ni-se pare permis. Foile de hrean sêlbatic au asemenea proprietatea să conserve laptele. Amintim, în fine, că pastorișia e un procedeu industrial de-a conserva laptele.

Laptele se falsifică în diferite chipuri de cei cari îl vând. Falsificările cele mai bătătoare la ochi sunt adăogire de apă și luarea smintinei. Adăogirea de apă se constată cu areometru; laptele natural trebuie să aibă de greutate specifică un grad cuprins între 1030 și 1045 la temperatura de 15 grade. Această greutate specifică e mai ridicată când smintina a fost luată. Laptele trebuie să ne procure 11—12 la sută smintină și 30 grame de unt pe litru.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Tovărășile economice în Germania. La 31 Martie a. c. erau în Germania 9409 tovărășii economice. Din acestea sunt 50 tovărășii centrale, 6032 pentru depuneri și împrumuturi, 1704 de consum și pentru vânzarea produselor agricole, 1902 de lăptărit, 414 de alte feluri.

Milioane prefăcute în fum. În pătrarul prim al acestui an a încasat statul 24 milioane 87.405 cor. din vânzarea tăbacului, cu aproape 1/3 milion mai mult ca în pătrarul prim al anului trecut.

Pentru muncitorii dela tren pregătește ministrul de comerț un statut, în virtutea căruia toți zilerii, cari au muncit neîntrerupt cel puțin trei ani la căile ferate, vor pute să se aștepte la o pensiune, de care se vor bucura și veduvele lor.

Raport economic. De când cu ultimul raport economic, starea sêmenăturilor nu s'a schimbat mult. Sêmenăturile timpurii de grâu de toamnă stau bine, cele târzii nu prea. Sêcava a suferit din cauza brumei căzute după mijlocul lui Maiu. Orzul și ovêsul stau bine. Sfeclele de zăhar se desvoaltă bine. Rapișa e slabă, cucuruzul crește frumos. Starea viilor e multumitoare.

Înșelători cu losuri. În Olanda sunt câteva firme jidovești, care înșeală lumea cu vânzarea a tot felul de losuri de loterii, cari nu se trag nici-odată. Unii din acești șarlatani au început să trimită și la noi invitări pentru cumpărarea de astfel de losuri. Cel ce intră în legătură cu ei poate să ști din capul locului, că a pierdut banii, ceea ce se întâmplă de altminteri. Ca ori-ce loterie.

Bancnotele cele vechi. Hârțiile cele vechi de 5 și 50 fiorini se mai primesc până la 31 Aug. a. c. la toate casele statului, de atunci încolo până la 31 Aug. 1907 numai la cassa băncii austro-ungare din Budapesta și Viena. Hârțiile de 10 fiorini se mai primesc până la 31 Aug. a. c. la toate filialele băncii austro-ungare, de aici încolo numai în Budapesta și Viena. Hârțiile de 100 se primesc până în 30 Aprilie 1904 la toate filialele băncii austro-ungare, tot acolo cele de 1000 până în 30 Iunie 1904

Sărăcia în Ungaria. Unde au ajuns țărani în patria noastră, ne arată în mod întristător cifrele următoare: În anul 1896 s'au vândut în licitație 15.012 moși țărănești, în 1897: 18.857, 1898: 18.070, 1899: 19.930, 1900: 25.466, 1901: 37.502, cu totul o sută douăzeci și patru de mii 821 moși!

RÎS.

Tort fără capet.

Era un năduf de nesuferit și badea Toader era chemat la județul din orașul îndepărtat. Citația (pecetea) o pusese de mai înainte în buzunarul recelului, cum era însă așa de cald, a plecat numai în cămașă. Județul, un domn înfumurat, se răstește cătră el, cum a intrat în judecătorie, cum de cutează să vină înaintea lui desbrăcat. Să se care de-acolo! — Asta nu se poate, zice Toader, pentru-că sunt citat aici pe astăzi și perd terminul. — Ești citat? Adă citația! — Nu se poate, că e în recel. — Atunci îmbracă-te! — Nu se poate, că recelul l'am lăsat acasă. — Atunci du-te acasă și adu recelul. — Nu se poate, pentru-că sunt citat aici pe astăzi și perd terminul.

În felul acesta s'au mai hondromănit câțva timp, până când l-au dat pe bietul Toader cu terminul lui cu tot afară. Și-apoi se mai zici, că e dreptate în lume!

car' nobilul exemplu să-i afile mulți imitatori.

Doamne binecuvântă și întărește pe cei-ce săvirgesc atari fapte de o adevărată caritate creștinească! Făgăraș în 10 Maiu 1903. *Andrei Stroia* Inv. gr. cat.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRĂȚIEI.

V. L. Seghedin. Cum îți merge în colivie? Te salut, în numele cetitorilor »Foil Poporului«.

Bogșa-Montană S-te Dle! Ceea-ce faci e cât se poate de corect și nobil. Noi nu știm, — nu putem să știm chestia. A cunoaște pe toți câji ne scriu, e imposibil. De aceea, adeseori ne trag pe sfoară, oameni răutăcioși. Eu în special nu cunosc chestia de loc. Nici nu știu cine-i d-nul acela. Ar fi fost bine să-i scrii numele, ca să ne păzim altă-dată. Pe noi nu ne facă responsabili nimenea, fără să cunoască împrejurările din o redacție. Să se întrebe totdeauna: Oare cu intenție au făcut-o cei din redacție? Să ne admiteți d-lor, — »bona fide«-ul. Ne pare rău!

George Martin și Dumitru Iridon în America. Dragii mei, nu vă pot împlini dorința. »Foaia Poporului« nu poate face politică, mai ales așa nu, — cum ne rugați d-voastră. Cât bați în palme, mi-ar lua condeiul din mână și m'ar pune să tai lemne în curtea temniței tribunalului. Acum nu! Voi prinde însă momentul, când va fi de folos și de lipsă a scrie în felul acela. Atunci, când »Foaia« va fi atât de spriginită din partea Românilor, încât să poată ținea 2-3 redactori la Seghedin.

A. M. în Rachitove. E dureros, e trist, dar' și mai trist ar fi când noi am arăta lumii, ba străinilor, că unii preoți de-ai noștri cât sânt de păcătoși. Nu pentru el, — ci pentru rușinea noastră, a Românilor, lăsăm nepublicate lucruri de aceste Ored că înțelegi? Nu fi supărat!

Dnii Nicolae Avram, preot. În afacerea aceea vă recomandăm să vă adresați dnii Victor Tordășlanu, în Sibiu, care vă poate da cele mai bune sfaturi.

Pentru redacție și editură responsabil:

Vasile E. Moldovan.

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni **Iosif Marschall.**

AVIS.

Băile (scălzile) de sare și iod din **Mercurea**

(Erdélyi Szerdahely Sos fürdő),

adoptate și provăzute cu edificii și vile din nou zidite, se vor deschide

Duminecă în 7 Iunie n. 1903.

Oaspeților le stă la dispoziție zilnic trenul, care la băi are stațiune proprie și sosește la orele 3, 9 și 11 a. m. 5, 6 și 8½ p. m.

Din Mercurea-oraș **omnibusul** pleacă la băi regulat la orele 6 și 11 a. m. și 2 și 5½ p. m.

Odăi de locuit, în edificiile nouă și vechi, mobilate sau nemobilate, se închiriază după dorința oaspeților, cu prețuri moderate.

Restaurant în una din vilele nouă, întocmită spre acest scop; mâncări și beuturi alese, serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa despre conținutul esențelor substanțe ale apei cât și alte informațiuni se pot cere dela subscrisul

Ilie Floașiu,
arândator.

Spre binevoitoare atențiune!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, cumcă pentru sezonul anului curent al băilor din **Oena-Sibiului**, care se deschide la 15 Maiu, am luat sub conducerea proprie

Restaurantul din grădina Schuller

Prin multe aranjamente nouă și billard escelent, apoi oferind vinuri curate și excuisite, bere de Dreher l. calitate și tot felul de ape minerale, cum și mâncări gătite cu cea mai mare îngrijire, sper că restaurantul meu — situat și altcum foarte favorabil și cu o grădină frumoasă — o să afile complăcerea celor mai distinși p. t. oaspeți, cari petrec la cură.

La 1 oră p. m. Table d'hôte. — Serviciu à la Carte la 12 ore.

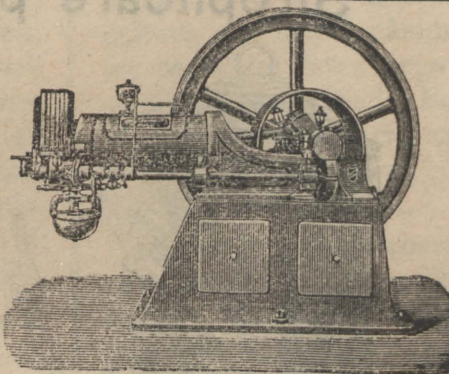
Abonament pentru prânz și cină în și afară de casă cu cele mai moderate prețuri.

Promit în fine cel mai atent serviciu și Vă rog a mă onora cu comănde și cu visita D-Voastră.

Cu distinsă stimă

Stefan Pelikan, arândăș.

41 2-4

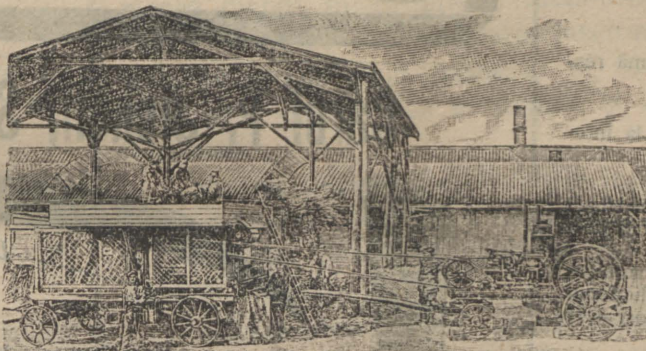

De însemnătate pentru morari și toate celelalte ramuri de industrie!
De însemnătate pentru proprietari și economi!
Locomobile de petroliu „OTTO“

cea mai ieftină și mai bună putere motrice pentru imblătire

Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO“ de petroliu,

renumit pentru simplitatea sa, ieftinătatea cu care se poate mina, minarea ușoară, siguranța folosirei.

Langen & Wolf,
fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút nr. 59.

Representanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini
Andrei Török
în Sibiu.

Acolo se pot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informațiuni, planuri și preliminară de prețuri se dau gratuit. 10 4-12

Inmulțindu-'mi depositul meu prin cumpărări făcute în persoană în condițiuni foarte avantajoase îmi iau voie a recomanda și a atrage atențiunea onor. public asupra depositului meu foarte bine asortat și frumos de

monumente pentru mormânturi

din diferită marmoră, granit, syenit, labrador și peatră nășipoasă tare cu prețuri foarte reduse.

Comănde de afară se execută prompt și conștientios.

Schițe și preliminară de spese se dau gratis și franco.

Afară de asta ofer serviciile mele pentru tot felul de lucruri în bransa mea la clădiri, asigurând servire promptă și prețuri moderate.

Cu stimă

A. Klingenspohr, petrar, **Mediaș.**

Atelier și deposit în Sibiu: strada Trei stejari nr. 5.
Filială în Sighișoara.

Anunțiu.

Subsemnatul aduc la cunoștința on. public că în **piața din Seliște** am deschis **grădina ou un pavilion modern** aranjat.

Vinuri veritabile de pe Târnavă, vechi și nouă, bere cu pâharul și sticla, totdeauna proaspătă.

Bucătărie germană și română. Se pot face și abonamente lunare.

Prețuri moderate și serviciu prompt.

Rog prea onoratul public de concursul binevoitor. Cu stimă

45 2—3

ILIE POPA,
proprietar.

În librăria lui **W. Krafft în Sibiu** se află:

Cărți mai noue:

- Adam I., Rătăcire, roman. 3.—
- » Sybaris, roman. 3.—
- Alexandri V., Teatru (Bibl. p. toți) 2 nri à —.32
- Ardelean Ios. I., Buchetul meu, poezii 1.—
- Băilă Ioan, Joh. W. Goethe și Heinr. Heine —.80.
- Bogdan I., Documente și Regeste privitoare la relațiile Țării-Românești cu Brașovul și Ungaria 6.—
- Bunea Dr., Episcopii P. P. Aron și D. Novacovicu sau Istoria Românilor Transilvaniei. 4.50
- » Vechile episcopii român. a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului. 2.50.
- Ciura A., Eminescu și Coșbuc. 1.—
- Coșbuc G., Ziarul unui Pierde-Vară, versuri. 2.—
- Iorga N., Cuvinte adevărate. 2.50
- » Sate și preoți din Ardeal 2.50.
- Leonescu și Dușescu, Peneș Curcanul, dramă răboinică în 4 acte. 2.—
- Moldovan V. E., Meteor, roman. 1.—
- Onciu D., Românii în Dacia Traiană până la întemeierea principatelor. 1.—
- Onișor Dr., Legiuirea țării noastre. 1.—
- Păcătian, Carte de aur, vol. II, leg. 11.60., broș 10.—
- Poesii de Mihail Eminescu. Cu notiță biografică del fratelui poetului. 2.50
- Popovici I., Conducător la învățarea limbii maghiare și române, conținând o mică gramatică, dicționar sistematic, conversațiuni și modele de scrisori —.70
- Banta-Buticescu Vas., Novele 1.60.
- Riria, Ultima rază din viața lui Eminescu, dialog dramatic în 5 scene. 1.50
- » Elvira, tragedie în 5 acte. 2.— 173 4—5
- Slavici, Din bătrâni, narațiune istorică. 2.50.
- Vlăhuță A., România pitorească. Ediț. II. 3.50.

Biblioteca scriitorilor români. V. Alexandri, Poesii 1 cor. 50 bani P. Ispirescu, Legendele sau Basmele Românilor 1.50. N. Filimon, Ciocoi vechi și noi 1.50. Gr. Alexandrescu, Poesii și prosă 1.25. M. Eminescu, Poesii postume 1.— M. Eminescu, Literatura populară 1.50. Ioan Creangă, Opere complete 1.50. Alexandri V., Teatru 1.50.

Biblioteca populară „Minerva” à 15 bani. 1—3. Istoria populară a Românilor. 4. Cântarea României. 5. Istoria populară a literaturii române. 6. Revoluțiunea lui Tudor Vladimirescu. 7. Perderea Basarabiei. 8. Istoria lui Vodă Cuza. 9. Mihail Kogălniceanu. 10. Vasile Alexandri. 11. Ștefan-cel-Mare. 15. Trei scrisori. 16. Cum se ne creștem copiii. 17. Păstrarea sănătății. 18. Ce se cetim. 19, 10 Maiu. Revista istorică-națională. 20—21. Războiul Românilor pentru neafirmare.

Cărți populare — Biblioteca Tribunei — Biblioteca pentru toți după cataloage separate.

Prețurile se înțeleg în coroane.

Poeți germani.

Johann W. Goethe.
Heinrich Heine.

Traduceri

de **Ioan Băilă.**

Prețul unui exemplar 80 bani.

De vânzare la „Tipografia”, societate pe acții și la W. Krafft în Sibiu.

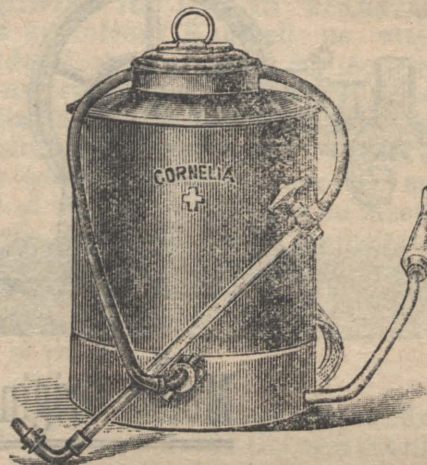
Liferantul curții ces. și reg. Expoziția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghete și papuci,

cel mai bun din lume, se svântă curând, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Înființat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21. 4 43 — 52 Se capătă în toate locurile.

Stropitoare pentru peronospora.

Recunoscut ca cel mai bun fabricat, cu garanție de 1 an, per cassă sau pe cambiu pentru 1 Noemvrie, recomandă pe lângă prețuri ieftine

Victor Dahinten,

magazin de ferărie în Alba-Iulia, lângă Fântână

și 35 8—10

Adolf Graffius,

lăcătușerie de mașini în Orăștie în piața principală.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată Cor. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—
Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul [FJ] care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra

Nicovale, forma, fig. 2 3   **Ciocane, fig. 5 à 250, 300**   **fig. 6 à 300 grame**
1 buc. Cor. —.96 —.86   1 bucată Cor. —.86 —.90   1.—

Nicovalele și ciocanele se vând pe lângă garanțiile pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15   **Fig. 7. Tocuri de cuți**
pentru înțepenirea coasei. Dimensiunile ⁴⁴/₄₁ ³⁹/₄₁ ³⁹/₃₃ ⁴⁰/₄₂ mm. șmălțuite pe dinlăuntru și pe dinătară
1 bucată Cor. —.24 —.24 —.30 —.40   1 bucată Cor. — 40.

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Indeezebi recomand: **Cuțile americane** 1 buc. Cor. —.40. **Cuți de Bergamo** vinete-închise, cu semnul CFJ 1 buc. Cor. —.80.

Toporiști de coase, obicnuite de lemn Cor. —.44. — Toporiști pentru coase de holde (model introdus de Iulius Teutsch) 1 bucată Cor. —.90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicnuite de lemn. 1 buc. Cor. 1.30.

Bricege de Solingen. Garantate dela Cor. 1.20 în sus. **Bricege de Solingen** pentru atârnat. Lungimea întreagă: 8 9 1/2 11 ctm.
43 4—10   1 bucată Cor. —.34 —.44 —.50

Ușurința muncitorilor. Subscriții aducem la cunoștința onoratului public, că din anul 1895 încoace în fiecare an ne-am procurat coase dela dl Carol F. Jickeli din Sibiu, despre coasele acestea adevărate subscriții în numele mai multora că sunt foarte bune, așa încât cine odată își va procura coase dela sus numitul fabricant, acela până trăește nu cred că își va mai procura dela altă firmă. Proprietarii și muncitorii comunelor Pintic și Posmoș pe fiecare an își procurază câte 150 coase fiindcă sunt foarte renumite.

Deci fiindcă timpul cositului se apropie rugăm prin aceasta pe toți cetitorii „Foi Poporului” și indeo sebi pe toți muncitorii a-și procura coase dela numita firmă, căci vor avea mare ușurință la cosit.

Pintic, în 10 Maiu 1903. **Toma Teodor. Cornel Vêrvă. Ioan Buta. Tănase Moldovan. Stefan Vêrvă.**